

- 1 Centre Tarraconense El Seminari
- 2 Museu Arqueològic
- 3 Muralls romanes
- 4 Voltes del Circ-Pretori
- 5 Amfiteatre
- 6 Fòrum de la colònia

ENTITAT ORGANITZADORA

Fundació Privada Mútua Catalana

PATROCINADORS

Abertis
Ajuntament de Tarragona
Autoritat Portuària de Tarragona
Diputació de Tarragona
Ematsa
FIATC Assegurances
Repsol

COL·LABORADORS

MINECO. PROJECTE HAR 2015-64386
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

INSCRIPCIONS

<http://www.tarracobiennial.com/ca/pagina/2014/inscripcio>

SECRETARIA

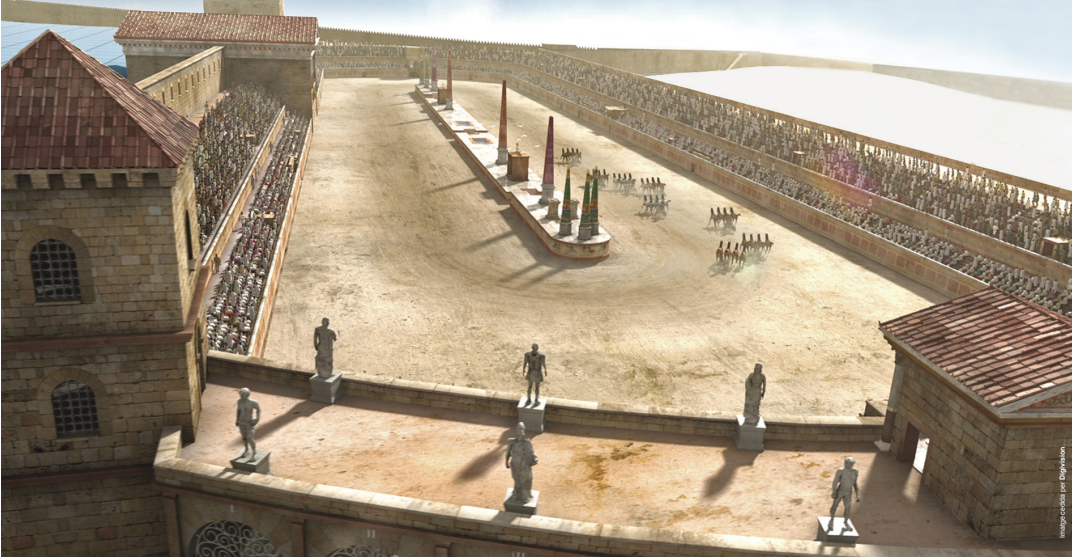
Secretaria General: ICAC (Institut Català d'Arqueologia Clàssica)
Pl. d'en Rovellat, s.n. 43003 Tarragona
Secretari: Jordi López Vilar
977 249133 ext. 225 · jlopez@icac.cat

www.tarracobiennial.com

TARRACO

BIENNIAL

3^R CONGRÉS INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA I MÓN ANTIC

LA GLÒRIA DEL CIRC:
CURSES DE CARROS I COMPETICIONS CIRCENSES
IN MEMORIAM XAVIER DUPRÉ I RAVENTÓS

DEL 16 AL 19 DE NOVEMBRE DE 2016
CENTRE TARRACONENSE EL SEMINARI - TARRAGONA

Comitè científic

Arquebisbat de Tarragona
ICAC (Institut Català d'Arqueologia Clàssica)
MHT (Museu d'Història de Tarragona)
MNAT (Museu Nacional Arqueològic de Tarragona)
RSAT (Reial Societat Arqueològica Tarraconense)
Serveis Territorials de Cultura – Generalitat de Catalunya
URV (Universitat Rovira i Virgili)

DIA 16	TARDA
19,00 h.	Inauguració del congrés
19,30 h.	<i>Eutyches, Fuscus et alii</i>: històries del circ de Tarraco (conferencia d'obertura) <i>Joan Gómez Pallarès</i>
DIA 17	MATÍ
9,00 - 10,00 h.	Lliurament de la documentació
10,00 - 11,00 h.	<i>Ludi circenses en Hispania</i>: tipologies monumentales y testimonios iconográficos <i>Trinidad Nogales</i>
11,00 - 11,30 h.	PAUSA/CAFÈ
11,30 h.	Els altres espectacles del circ: el drama i la dansa <i>Víctor González Galera</i>
11,45 h.	Representacions d'edificis i activitats circenses a les monedes i medallons romans <i>Marta Campo</i>
12,00 h.	El mosaic del circ del Bell Lloc del Pla, Girona. Una interpretació global <i>David Vivó Codina, Lluís Palahí Grimal, Marc Lamuà Estanyol</i>
12,15 h.	La representación del circo en el mosaico de la villa de Noheda: precisiones cronológicas a la construcción del complejo rural en base a la iconografía del mismo <i>Miguel Ángel Valero Tévar</i>
12,30 h.	Troballa d'un contornat amb iconografia circense a Matadepera (Vallès Occidental) <i>Pere Canela Cafaro, Joaquim Folch Soler, Lourdes Moret Pujol</i>
12,45 h.	Un molde cerámico con escena de <i>ludi circenses</i> hallado en el barrio del foro romano de <i>Carthago Nova</i> <i>Jaime Vizcaino Sánchez, José Miguel Noguera Celdrán, María José Madrid Balanza</i>
13,00 h.	<i>Certamina, munera et circenses</i> como espectáculos provinciales <i>Jesús Carruesco, Joaquín Ruiz de Arbulo</i>
13,15 - 13,45 h.	DEBAT
	TARDA
16,00 - 17,00 h.	Aspectos sociológicos de los <i>ludi circenses</i> durante la Antigüedad Tardía <i>Juan Antonio Jiménez Sánchez</i>
17,00 h.	Arquitecturas auxiliares y periféricas de los circos romanos de Mérida y Valencia <i>Francisco Javier Heras Mora, Albert Ribera i Lacomba</i>
17,15 h.	<i>Magiam et circenses</i> (o por qué el auriga tiene miedo) <i>Celia Sánchez Natalias</i>
17,30 h.	Iconografía circense en la <i>Colonia Iulia Ilici Augusta</i> <i>Ana Mª Ronda Femenia, Mercedes Tendero Porras</i>
17,45 h.	Cavalls per al Circ. Observacions sobre les dimensions de les <i>carceres</i> i estudis osteomètrics de cavalls romans <i>Lidia Colominas, Joaquín Ruiz de Arbulo</i>
18,00 h.	¿Existió el circo perfecto? Realidades comparadas de arquitectura circense <i>Jose Alejandro Beltrán-Caballero, Ferran Gris, Joaquín Ruiz de Arbulo, David Vivó</i>
18,15 h.	Le cirque de Carthage. État des questions et reprise des études <i>Ralf Bockmann, Hamden Ben Romdhane, Iván Fumadó Ortega, Frerich Schön, Yamen Sghaier, Elyssa Jerryay</i>
18,30 h.	¿Existió un circo romano en la antigua <i>Consabura</i> (Consuegra, Toledo)? <i>Juan F. Palencia García, Francisco J. Giles Pacheco</i>
18,45 - 19,15 h.	DEBAT
19,30 h.	Xavier Dupré, impulsor de la investigació i la recuperació urbana del Circ de Tarraco (Sessió oberta al públic) <i>Xavier Aquilué</i>

DIA 18	MATÍ
10,00 - 11,00 h.	Los circos de Roma: Circo Maximo, circo de Cayo y Nerón, circo Flaminio y circo de Magencio <i>Ricardo Mar , Joaquín Ruiz de Arbulo</i>
11,00 - 11,30 h.	PAUSA/CAFÈ
11,30 h.	Nuevas aportaciones al conocimiento del circo romano de Sagunto y su entorno monumental <i>José Manuel Melchor Monserrat, Josep Benedito Nuez</i>
11,45 h.	Vidas paralelas: los circos de <i>Saguntum</i> y <i>Valentia</i> . Nuevos datos sobre su disposición en la trama urbana <i>Mirella Machancoses López, José Luis Jiménez Salvador</i>
12,00 h.	<i>Editis circensibus</i> : el circo como espacio del evergetismo cívico de las elites hispanas <i>Javier Andreu Pintado</i>
12,15 h.	El urbanismo romano en torno al circo de <i>Augusta Emerita</i> <i>Mª Victoria Rosique Rodríguez, Pedro Mateos Cruz, Oliva Rodríguez Gutiérrez</i>
12,30 h.	Acerca de un circo romano en <i>Carteia</i> , Manuel Jaén Candón <i>Alejandro Jiménez Hernández</i>
12,45 h.	El circo de la <i>Colonia Augusta Firma Astigi</i> (Écija, Sevilla) <i>Inmaculada Carrasco Gómez</i>
13,00 h.	El Circo de <i>Segobriga</i> (Saelices, Cuenca) <i>Rosario Cebrián, Ignacio Hortelano, Joaquín Ruiz de Arbulo</i>
13,15 - 13,45 h.	DEBAT
	TARDA
16,00 - 17,00 h.	El circo, un edifici d'espectacles com a element vertebrador de l'urbanisme de Tàrraco: 30 anys de recerques <i>M. Teresa Miró</i>
17,00 h.	El circ de Tàrraco i l'arqueologia de la II-lustració (1762-1806) <i>Jaume Massó Carballido</i>
17,15 h.	Estratègies didàctiques per al coneixement del circ de Tàrraco <i>Núria Montardit Bofarull, Marta Penedès Manresa, Núria Roig Font, Jordi Tortosa Giménez</i>
17,30 h.	Materials i tècniques constructives emprades en l'edificació del circ de Tàrraco <i>Moisés Díaz, Lluís Piñol, Imma Teixell</i>
17,45 h.	Aproximació a les fases tardanes del circ romà de Tàrraco: l'amortització dels accessos a la <i>summa cavea</i> de la graderia septentrional <i>Moisés Díaz, Lluís Piñol, Imma Teixell</i>
18,00 h.	Les carceres del circ. Una intervenció arqueològica al subsòl de l'Ajuntament de Tarragona <i>Carles Brull</i>
18,15 h.	Resultats preliminars de les excavacions de la grada del circ al carrer Ferrers (any 2016) <i>Josep Francesc Roig, Joan Menchon, Imma Teixell</i>
18.30 h.	La inscripción monumental del circo de <i>Tarraco</i> : primera hipòtesis reconstructiva <i>Diana Gorostidi Pi, Julio César Ruiz Rodríguez</i>
18,45-19,30 h.	DEBAT FINAL
19,30 h.	Pla Director de l'espai urbà històric del circ romà de Tarragona. Plantejaments i propostes (Conferència de clausura) <i>Equip Pla Director</i>
21,00 h.	SOPAR DE CLOENDA
DIA 19	MATÍ
10,00 h.	Visita comentada al circ de Tàrraco

SESSIÓ PÒSTER
Los <i>ludi circenses</i> en los mosaicos romanos: evolución iconográfica <i>Javier Caballero Zapatero</i>
<i>Omnivm agitatorvm eminentissimvs</i> . L'iconografia dell'auriga vittorioso su una matrice da Agrigento <i>Valentina Caminneci</i>
Animales exóticos en el circo . La representación de venationes en terracota como ejemplo iconográfico <i>Mª Engracia Muñoz Santos</i>
Caballos para el circo : acerca de su transporte en época romana <i>Patricia Terrado, Ada Lasheras</i>
<i>Circus Maximus</i> : Studio delle recenti indagini archeologiche attraverso l'applicazione delle nuove tecnologie <i>Domenica Dininno</i>
El circo de Calagurris (Calahorra, La Rioja) y sus <i>ludi</i> <i>José Luís Cinca Martínez</i>
El circo romano Miróbriga Santiago do Cacém, Portugal <i>Rui Fragoso</i>
Una <i>figlina</i> al subsòl del circ de Tàrraco <i>Pere Gebellí Borràs</i>
Noves evidències de la façana meridional del circ romà de Tarragona <i>Enric Vilalta</i>
El circ romà de Tarragona: els vessants científic i social . Dades historiogràfiques <i>Margarida Genera i Monells</i>